

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ**

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

**ТЕЗИ
ПЕРШОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

31 травня 2019 року

Харків

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ

Інститут модернізації змісту освіти (м. Київ)

Харківська обласна державна адміністрація

Департамент науки і освіти

Департамент економіки і міжнародних відносин

Вільнюський університет (м. Вільнюс, Литва)

Вірменський державний економічний університет

(м. Єреван, Вірменія)

Вища школа бізнесу, мистецтв і технологій, RISEBA (м. Рига, Латвія)

Економічний університет (м. Варна, Болгарія)

Сопотська вища школа (м. Сопот, Польща)

Університет «Паїсій Хилендарський» (м. Пловдив, Болгарія)

МОДЕРНІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тези

Першої Міжнародної науково-методичної конференції

31 травня 2019 року

Харків
ХДУХТ
2019

УДК 378.001.76:37.014.6:005.6

ББК 74.58

М 74

Редакційна колегія:

О.І. Черевко, д-р техн. наук, проф. (відпов. ред.); *Л.М. Ячєва*, канд. екон. наук, проф. (заст. відпов. ред.); *В.М. Михайлов*, д-р техн. наук, проф. (заст. відпов. ред.); *Н.І. Сєінова*, канд. техн. наук, проф. (заст. відпов. ред.); *А.І. Фоцан*, канд. техн. наук, доц. (заст. відпов. ред.); *Т.В. Андросова*, канд. екон. наук, проф.; *А.П. Грінько*, д-р екон. наук, проф.; *А.М. Одарченко*, д-р техн. наук, проф.; *А.В. Ячєв*, д-р екон. наук, проф.; *М.Л. Серік*, канд. техн. наук, доц.; *Т.М. Афоніна*, керівник ВОІР; *А.В. Попова*, керівник навч. відділу; *О.К. Кухарьонок*, начальник НІ ЦНГ; доц.; *О.М. Жданович*, начальник Видавництва університету; *Т.В. Манченко*, методист навч. відділу.

Рекомендовано до видання вченою радою ХДУХТ протокол № 8 від 24.12.18 р.

М 74 **Модернізація вищої освіти та забезпечення якості освітньої діяльності** : Перша Міжнар. наук.-метод. конф., 31 травня 2019 р. : [тези] / редкол. : О.І. Черевко [та ін.]. – Х. : ХДУХТ, 2019. – 452 с.

ISBN 978-966-405-480-2

Збірник містить тези доповідей із вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду модернізації вищої освіти, формування та функціонування системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти. Особливу увагу приділено інноваціям в організації самостійної роботи студентів, підвищенню якості підготовки фахівців, актуалізації змісту освіти відповідно до вимог сучасної парадигми вищої освіти. Збірник тез розраховано на наукових та практичних працівників, викладачів вищої школи, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

УДК 378.001.76:37.014.6:005.6

ББК 74.58

Видається в авторській редакції

ISBN 978-966-405-480-2

Харківський державний університет
Харківський національний університет

Л.О. Гончаренко, канд. філос. наук, доц. (ХНМУ, Харків)

КУЛЬТУРА ЯК КЛЮЧОВА СКЛАДОВА ОСВІТИ

*Хто встигає в науках і відстає в моральності,
той більш шкідливий, ніж корисний.*

Гіппократ

Історія розвитку суспільства свідчить про те, що однією із пріоритетних цінностей, які забезпечують його прогрес, є освіта. Призначення освіти в суспільстві цілком лежить у руслі культури. Поняття «освіта» тісно пов'язане з поняттям «культура». У процесі освіти людина освоює культурні цінності.

Культурологічний діагноз вищої школи України невтішний – глибинна криза з багатьох причин.

По-перше, сучасна освіта перетворилась в елементарну трансляцію знань. У результаті, студенти добре засвоюють функціональні обов'язки з приватних спеціальностей, але не здатні критично охопити зміст цілого, навіть у межах своєї професії, не говорячи вже про необхідність і здатність бачити світ у всій його багатомірності й взаємозв'язку.

По-друге, класична освіта припускає фундаментальність навчання й виховання, підготовку різнобічно розвинених особистостей, а нинішня освіта – це лише бізнес-проект з підготовки вузькопрофільних фахівців із, переважно, прагматичними пріоритетами. Університети не встигають за викликами часу. Тим самим вища школа виявляється нездатною не те що готувати фахівців з випередженням, але навіть запізнюється реагувати на запит сучасного ринку. Це шлях задоволення миттєвих потреб країни, але не довгострокової перспективи. У результаті, такий фахівець не здатний перебудуватися не тільки в межах своєї спеціалізації, але й професії.

По-третє, модель освіти як підготовка фахівців недосконала ще й тим, що невірно визначена стратегія освіти. Людина, отримавши одну професію, протягом трудового життя міняє її декілька разів. Учити потрібно не професії, а тому, як потрібно вчитися, щоб, при необхідності, бути готовим швидко переучитися, підготуватися до нової професії.

По-четверте, нові умови існування людини піддали сумніву традиційні гуманістичні принципи. Навчання й виховання – це цілісний, взаємодоповнюючий процес, який носить культурний

характер. Але сутність освіти стала перекрученою, де навчання й виховання виявилися розділеними. На практиці доводиться констатувати стійку тенденцію дегуманізації освіти й нав'язування їй західної моделі. Не можна створити українську національну модель освіти по чужих лекалах. Національна модель освіти завжди передбачала виховання інтелігента, західна ж модель орієнтувалася на підготовку інтелектуала.

По-п'яте, державна національна програма «Освіта» визначає, що гуманізація освіти полягає у визначенні людини як найвищої соціальної цінності, найповнішому розкритті її здібностей та задоволенні різноманітних освітніх потреб, забезпеченні пріоритетності загальнолюдських цінностей, а гуманітаризація освіти покликана формувати цілісну картину світу, гуманітарну культуру і планетарне мислення, виховувати відповідне ставлення до навколишнього світу, суспільства та людини.

Зміна парадигми освіти – це стратегічна соціально-політична мета, що припускає заміну моделі підготовки фахівця на модель формування громадянина з високим рівнем університетської підготовки. Якщо на чільне місце системи освіти ставити підготовку, насамперед, громадянина, а потім – фахівця, то ми отримаємо людину творчу й відповідальну. Якщо ж готувати, у першу чергу, фахівця, що зараз і відбувається, то ми будемо одержувати функціонера. Найвище призначення освіти – формування творця. Професіонал – це завжди відповідальна людина, закохана у свою професію, готова поставити справу на перше місце, постійно вчитися. Сучасний професіонал не той, хто працювати може, а той, хто не працювати не може.

Висновки.

1. Інформаційно-пізнавальна парадигма сучасної освіти не здатна виконувати своєї конструктивної місії – не дає можливість адекватно формулювати й вирішувати складні освітні завдання, а тому повинні поступитися гуманістичній парадигмі.
2. Гуманізація й гуманітаризація процесу навчання й виховання – це своєрідні «інвестиції в майбутнє», від яких не можна чекати швидкої віддачі. Вища школа повинна вчити й виховувати, насамперед, інтелігентів, громадян-патріотів своєї країни з національною самосвідомістю, а вже потім – фахівців у певних областях.
3. Найважливіша мета університетської освіти – формування творчої особистості студента з високим рівнем фундаментальної освіти, загальної й професійної культури.